

Kirkemøtets åpning 14.11.05 Lillehammer

Hilsen ved Ine Marie Eriksen, leder av Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite

Dirigenter, gjester, kjære Kirkemøte!

Først vil jeg takke for anledningen til å hilse Kirkemøtet – det er en stor glede å få møte dere. Jeg har hatt et par lengre samtaler med Erling Pettersen før jeg kom hit, og han fortalte meg at dere er en åpne forsamling. Jeg tar derfor sjansen på å være litt personlig: jeg er nok en tviler. Men det er ikke fordi jeg ikke har tenkt. Etter å ha diskutert flittig - særlig med meg selv og med presten i Strømmen kirke, Steinar Eraker – bestemte jeg meg for å bli døpt som tiåring. Det var en god prosess.

Og min tvil ligger ikke så mye i troen som den ligger i hvordan jeg ofte – men ikke alltid – føler at Kirken forvalter budskapet om nestekjærlighet. Kort fortalt synes jeg – fra mitt ståsted - at Kirken tidvis har vært mer opptatt av å ekskludere enn å inkludere. Jeg skal med noen eksempler belyse hvorfor jeg ønsker meg en enda mer åpne, sterk og inkluderende folkekirke.

La det først være sagt: min intensjon er å *påvirke*, ikke å *påtvinge*. Et trosfellesskap som Kirken er ikke og kan aldri bli et rent ekspedisjonskontor for myndighetene, heller ikke et rent meningsmålingskontor der Kirkens tilnærming til ulike spørsmål skal bestemmes av hva flertallet til enhver tid måtte mene.

Men jeg mener at det er fornuftig av Kirken selv å innta en så åpen og inkluderende holdning som mulig til spørsmål som vil reises i nær framtid. I kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil vi få mange store og krevende saker på vårt bord i løpet av perioden. Vi får virkelig muligheten til å fordype oss som kirkekomité. Om ikke lenge vil forholdet mellom kirke og stat reises, og uten å foregripe hva konklusjonen måtte bli, er det avgjørende for legitimiteten av avgjørelsen – uansett hva den blir – at den har en bredest mulig forankring.

Og mye tyder på at Stortinget i løpet av relativt kort tid får anledning til en grundig debatt om skolens formålsparagraf. Nå er det ikke noe nytt at det er debatt om utformningen av formålsparagrafen. Spørsmålet har vært flittig diskutert ved de store skolereformene opp gjennom etterkrigstiden, gjerne knyttet sammen med et annet gjennomgående stridsspørsmål i skolepolitikken: omfanget av og utformningen av kristendomsundervisningen. Denne sammenkoblingen har gjort det vanskelig å få en rolig og nyansert debatt om formålsparagrafen. Vi har ofte sett at en debatt om ordlyden i formålsparagrafen plutselig er blitt en debatt for eller mot kristendom eller en debatt om kristendommen i det hele tatt skal ha en plass i skolen.

Heldigvis er det klare tegn til at det nå vil bli mulig med en mer nyansert og fornuftig debatt, uten altfor mye ”skyttergravskrig” og helst uten altfor mye mistenkeliggjøring av andres motiver. En viktig årsak er sannsynligvis at Norge blir stadig mer av et flerreligiøst samfunn, samtidig som sekulariseringsprosessen går sin gang. Dette har bl.a. ført til at ønsket om en ny formålsparagraf nå blir målbåret av kretser som tidligere har vært blant den kristne formålsparagrafens sikreste forsvarere.

Jeg føler meg også trygg på at det har hjulpet på debattklimaet at viktige talspersoner for ønsket om ny formålsparagraf har lagt tilside formuleringer som oppfattes som veldig polariserende, og nå i stedet vektlegger behovet for en verdibasert paragraf med plass til både kristne og humanistiske verdier. Det gjelder både de som ønsker radikale endringer og de som ønsker å videreføre dagens paragraf. Bare de siste fire-fem årene har det vært klare tegn til at vi ikke lenger diskuterer ja eller nei til kristen formålsparagraf - nå diskuteres *varianter av* en slik formålsparagraf, noe som etter min oppfatning er en langt mer konstruktiv og samlende innfallsvinkel. Sentrale røster ønsker å forandre formålsparagrafen for å bevare den – et godt konservativt standpunkt!

Også i denne saken er Kirken avhengig av forankring for å nå igjennom med sitt syn, og jeg er veldig glad for signalene som er kommet så langt.

Det siste eksemplet jeg vil nevne, er viktigheten av en åpen og inkluderende folkekirke i et omskiftelig samfunn. For vi mennesker er flokkdyr. Vi er søkende flokkdyr. Vi har en tendens til å søke sammen i fellesskap. Jeg våger den påstand at de frivillige fellesskapene, for eksempel familien, en stor vennekrets eller fotballsupporterne, ofte er de sterkeste. Og de frivillige fellesskapene søker vi blant annet fordi vi mennesker har behov for å bli sett, behov for anerkjennelse og behov for ankerfester i livene våre.

Her bør Kirken kjenne sin besøkelsestid – og for å greie det må den være åpen og inkluderende. Kirken har etter mitt syn et stort potensiale som samtalepartner og verdiformidler i et samfunn med rask endringstakt. Kirken må være et naturlig fellesskap for mennesker med ulik bakgrunn, ulike meninger og ulik grad av tro.

Veldig mye av det vi holder på med hver dag dreier seg om tro og tvil. Det gjorde også min beslutning om å bli døpt. Men at jeg valgte det, skyldtes også at presten ga rom i Kirken for en tiåring med tvil. Han var til stede i lokalmiljøet, han lyttet og han snakket. Vi følte at vi kjente ham. Så da han etter dåpen kastet seg på sykkelen i fullt presteutstyr med olabukse under, var det ingen som syntes det var rart. Han var en representant for det åpne og inkluderende, og han ga oss tilhørighet.

Med dette ønsker jeg dere godt møte – og på vegne av komiteen håper jeg på et godt samarbeid i tiden som kommer!